

UČITELJSKI TOVARIS.

List za šolo in dom.

izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 20.

V Ljubljani, 15. oktobra 1888. l.

XXVIII. leto.

Kako naj učitelj vpliva na vedênje šolske mladine zunaj šole.

Govoril pri okrajni učiteljski konferenciji za Ljubljansko okolico v 27. dan jul. t. l.
učitelj J. B a j e c.

Vsak vzgojevalec in učitelj ravna se po vodilu: „Ves uk, vsa omika brez značaja, brez moralčne zavesti je le mlačev ter udrihanje po prazni slami“. Res se mladini more veliko, veliko vcepiti v glavo, in marsikdo se čudi, da se pri takej mladini more tolikanj storiti. S tem pa učitelj še ni zadostil svoji dolžnosti, niti tirjatvam, ki mu jih stavita vzgoja in pouk.

V vzgoji kakor tudi v pouku so si marsikateri možjé različni. Naturalisti trdé, da človek pride brez napake, popolnoma dober na svet brez slabega nagnenja. Humanisti pa zahtevajo od vsakega človeka, da se razvija do pravega značaja.

Trditi smem, da je torej glavna naloga naše šole tudi obrazovanje značaja, ki je važen in potreben faktor moralčne zavesti.

Pri vsem tem pomni naj učitelj, da mora sam biti značajan mož. V življenji morajo ga voditi trdna načela, lepotiti ga mora pravi duh, ki naj veje v vsem njegovem ravnanji. Tacega učitelja učenci gotovo spoštujejo in ljubijo. Samo da ga vidijo, užé vedó in čutijo, kako jim je ravnati. Učencem je treba pred oči postaviti vzglede plemenitega značaja ter jih navduševati za vse vrlo, spodobno in pošteno. Učitelj naj si torej prizadeva, da se učenec vedno ravna po dobrih in blagih načelih. Omenil sem v začetku, da se dandanes marljivi učenec v šoli veliko koristnega naučí, kar mu je za življenje neogibno potrebno. Pa kaj mu pomagajo vse véde, če pri učencu, zapustivšem šolo ne najdemo pičice o kaki moralni zavesti, koje važen faktor smo značaj zaznamovali. Res ima učitelj važno nalogo! Najtežavnejšo delo je Bog njemu izročil. Kajti njegova naloga ni samo ta, da bi učenca kolikor mogoče obogatel z vêdami, marveč važnejša je še ta, da mu blaží srce za vse lepo in dobro. Njemu samemu je tedaj mogoče, da vpliva na obnašanje učenca v šoli in zunaj šole.

Prvi gojitelji otrokovi so stariši. Pa ti navadno veliko bolj skrbé za telesno, nego za dušno hrano svojemu otroku. Kajti zanašajo se in naslanjajo na šolo, češ, tukaj se bode zbrihtal. Kažejo mu: „V šoli bodeš moral biti priden, miren, ne bodeš smel lagati, — bodeš pa tepen“. Težavno delo in nalogo prepusté s temi besedami stariši učitelju, — češ — tukaj postane otrok iz volka jagnje, iz telička modrijan.

Kadar so stariši tako svojega otroka izročili materi šoli, se le malo več brigajo za njegovo obnašanje; ko mu mati o poludné prišedšemu iz šole dadó južino ali popoludan kos kruha, sinček, sedaj si pa dober! Le malokdaj slišimo vprašati: „Kako si se pa v šoli kaj obnašal? Si bil kaj kaznovan? Kako si hodil domov? Si se kaj pretepal? Čemu to?“ Tako si mislijo neumni stariši, saj hodi zdaj v šolo, bode užé v šoli kaznovan. Kadar pridejo stariši s učiteljem vkup, ga vprašajo: „Kako pa naš fant, naše deklè? Če sta poredna, le kaznujte ju, doma ne utegnemo!“ — Tako stariši vso oblast izročé učitelju. Moram pa reči, da je to pa tudi častno, kadar stariši najdražje svoje blago izročé možu, ki naj dobro vpliva na otroka, da ga ne bodo pozneje stariši obrekovali ter krivdo vsled hudobije sinove ali obnašanja hčerinega učitelju pripisovali.

Kako bo li mogel učitelj tej želji starišev ustreči? To je težavno. Učitelj se mora z vsakim otrokom toliko seznaniti, da pozná vse njegove dobre in slabe lastnosti. Učitelj pa mora tudi glavno napako vseh učencev pred očmi imeti, da bode uspešno za njih obnašanje deloval. Ni misliti, da se učenec tudi zunaj šole lepo véde, ako je v šoli miren. Pri tem se marsikateri učitelj vára. Da so dandanes marsikoga oči obrnjene na obnašanje učencev zunaj šole, ker ljudje po obnašanji učencev učitelja in vrednost šole cenijo, naj bode torej glavni namen učitelju, da pazi in čuva na učence v oziru obnašanja tudi zunaj šole.

Koliko je berilnih vaj, ki učitelju kaj dobro služijo, da otroke opomni na to ali ono napako, da jih svarí ali vzpodbuja. Tako nahajamo v Abecedniku berilno vajo: „Uljudni dečki“. Tukaj učitelj kaj lahko dopové otrokom, kako se jim je obnašati, da bodo uljudni do vsacega. — Berilna vaja: „Bodi pošten“ — učitelju kaj dobro služi, da učencem poštenost na srce polaga, tako tudi v Drugem Berilu: „Bodi prijazen in postrežljiv!“ Berilna vaja: „Lažnjivec“ jasno razodeva, kako grda je laž. Iz berilne vaje: „Povračilo“ se otrokom kazni zaradi neusmiljenja do živali živo pred oči stavi. Lep vzgled posname učitelj učencem, kako jim je usmiljenim biti do revnih ljudi, iz berilne vaje: „Bodi usmiljen!“ V berilni vaji: „Spodobno se obnašaj!“ pa nabajaš lepo priliko, da učencem poudarjaš, kaj je lepo in spodobno, kaj pa lepemu obnašanju nasprotno. — Prevzetnosti, grde napake premožnejših nekaterih otrok se dajo posebno dobro njeni žalostni nasledki in kazni predstaviti iz berilne vaje: „Ne zaničuj darov božjih!“ Še veliko pregovorov in izrekov ima učitelj na ponudbo, da iz njih zajema nauke o obnašanji otrok zunaj šole. — Tako more učitelj v šoli mnogo, mnogo storiti, da se učenci polagoma navadijo lepega obnašanja.

Rekel sem, da mora učitelj poznati napake svojih učencev. Čemu? Koliko je učencev, ki v šoli mirno sedé kakor okamenel; zunaj na prostem pa počenjajo marsikatero nerodnosti, da jih morajo drugi ljudje svariti. Vsakdo bo rekel: „Šola je kriva; dokler ni hodil naš fant v šolo, je bil priden, sedaj ga pa ni ugnati“. Naj torej učitelj pri vsaki taki berilni vaji porabi priliko ter učencem priporoča lepo obnašanje zunaj šole. „Zunaj šole vas gledajo ljudje, kar počenjate“. — Učitelj naj nadalje tudi vsak dan popraša učence: „Kako ste šli v šolo? kako pa včeraj po šoli domov gredé?“ — Nagajivca in razgrajalca naj učitelj ostro posvarí; če se to zgodí drugikrat, naj ga ostro kaznuje. — Dobro je pri vsakej takej priliki povedati otrokom kak vzgled; kajti ta jih bolj pretresne, nego vsako ostro svarilo. Tako učitelj užé v šoli veliko stori za lepo obnašanje učencev zunaj šole. To pa še ni dosti. Čaka ga še nekaj težjega. Ker je njemu izročena šolska mladina občine, naj tudi osobno čuva nad njo, da se sam prepriča, kaj se pri njegovem krdelu zunaj šole godí. Ljudem je le malo mar, da se tudi otroci potolčejo potoma; smejejo se rekoč: „To je šola, strahu nimajo!“ Prvo je vselej treba, da učitelj gleda, kako hodijo otroci iz šole v šolo. Kaj se pri otrocih potoma

vse ne zgodi? Čestokrat pridejo tožbe, kako se dečki med sabo trgajo in bijejo ali kamnjajo, da jih morajo drugi ljudje svariti. Dečki se zaganjajo v deklíce, zaprečujejo jim pot ter jih na vsakaki način ovirajo na poti. Kdo je kriv tej norosti in paglavosti? Učitelj nosi vrečo krivde na hrbtu. (Konec prih.)

Knjiga Slovenska.

§. 43.

Hrvatom pričénja se nova doba v slovstvu z Ljudevitom Gajem, kateri (r. 1809, u. 1872) je deloval vzlasti od l. 1830 do 1848 ter s svojimi sotrudniki na dan pripravil mnogo stvari o nekdanjem slovanstvu ter posrednje i o staroslovenščini. Spisavši „Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja v Budinu“ l. 1830, jel je v Zagrebu l. 1835 izdajati v kajkovskem narečju in pravopisju „Novine Horvatske“ s prilogo literarno „Danico Horvatsko“, kar je pa že naslednje leto 1836 prekrstil v „Narodne Novine Ilirske i Danico Ilirsko“ ter vredoval v jeziku štokavskem pa pravopisu českem, ki se po njem zove Gajica ali Gajevica (Jezičn. XVIII. 1880 str. 15—21).

Fran Kurelac (r. l. 1811, u. 1874) bil l. 1849—1853 profesor hrvatskega jezika na gimnaziji Reški, l. 1860 staroslovenščine v semenišču Djakovskem, mož izviren v vedah pa tudi v vedenju i pisanju. V knjižici „Recimo koju“ l. 1860 govori mnogo i jako laskavo o Slovencih, Srbih, Slovacihtd., o sv. Cirilu i Metodu pa o čestitem jeziku staroslovénskem. Zanimljivi so spisi njegovi i prevodi p. Fluminensia, Pokorni psalmi, Pesni narodne, Stope Hristove l. 1868 itd., ki se brez staroslovenščine celó razumeti ne dajo. Jezikoslovnih razprav nekaj se nahaja v Radu l. 1868—73. Viekopis Fr. Kurelca priobčil je A. Veber (Rad XXIX. 1874).

Ivan Kukuljević Sakcinski r. l. 1816 v Varaždinu, župan, arhivar, predsednik Matici hrvatski itd. Pisati je jel v Gajevo Danico in v Novine Ilirske, posebej dal knjig mnogo na svetlo, nektare občnega pomena slovanskega, pa tudi gledé jezika staroslovenskega na pr. Trublja Slovinska, Malo zercalo naroda Slavjanskoga, Slavjanke l. 1848; z drugimi vred vstanovil društvo za jugoslavensku povéstnicu i starine, v čegar izvestjih (t. j. Arkiv) je priobčil dokaj važnih razprav. Bibliografija Hrvatska l. 1860. 1863. Slovník umjetnikah jugoslavenskih l. 1858 . . Monumenta historica Slavorum meridionalium, v kateri zbirki se nahajajo stare listine glagolske in cirilske. Tisućnici slovjskih apostolah sv. Cirila i Metoda l. 1863 je spisal „Uvod“ itd. —

Ivan Berčić (Brčić) r. 25. maj. 1824, svečenik, kanonik zborne cerkve sv. Jerolima slovinskega v Rimu i prvostolnice v Zadru, profesor bogoslovja i cerkvenega jezika slovanskega v semenišču Zaderskem, u. 24. maj. 1870. Njegove so knjige na pr.:

Chrestomathia linguae veteroslovenicae caractere glagolitico e codicibus, codicum fragmentis et libris impressis. Edita a presb. Joanne Berčić. Pragae. Prostat Jaderae. 1859. 8. XXIV. 162. O staroslovenščini ima po Miklošiču imevitno geslo in opazko: „Lingua palaeoslovenica tum propter formas grammaticas antiquissimas, tum propter utilitatem, quam in explicandis vetustioribus monumentis non solum Bulgarorum, Serborum et Russorum. sed etiam ceterorum Slavorum praebet, inter slavicas linguas primum obtinet locum (Lex. l. sloven. vet. dial.)“. — „Diese ehrwürdige (altslovenische) sprache bildet den mittelpunct slavischer sprachforschung, weil sie, ohne gerade mutter aller slavischen sprachen zu sein, doch die älteste form derselben, und in dieser für alle tochter- und schwestersprachen, die tiefste regel bewahrt hat. (Vergl.

lautl. d. slav. spr. 1852 pag. VII). — Praefatio. Codices. Alphabeti. Textus biblici. Vitae sanctorum. Sermones. Hymni. Antiphonae etc.

Bukvar staroslovenskoga jezika glagolskimi pismeni za čitanje crkvenih knjig sastavio svećenik Ivan Berčić. U zlatnom Pragu 1860. Na prodaju u Zadru. 8. 57.

Čitanka staroslovenskoga jezika glag. pism. (bolg. hrv. rus. hrv.). Prag. Zadar. 1864. 8. 116.

Ulomci Svetoga Pisma obojega Uvjeta staroslovenskim jezikom. Skupio iz rukopisih i tiskanih knjigah hrv. razreda sveč. I. Berčić. Zv. V. L. 1864—65.

Dvie službe rimskoga obreda za svetkovinu sv. Ćirila i Metuda. Izdao Iv. Berčić. U Zagrebu 1870. 8. 79. (trošk. jugoslav. akad.). — Njekoliko staroslaven-skih i hrvatskih knjiga što pisanih, što tiskanih glagolicom, kojim se u skorašnje doba u trag ušlo. Od Iv. Brčića. Vid. Rad jug. akad. LIX. 1881. str. 158—185.

Franjo Rački r. 25. nov. 1828 v Fužini poleg Reke, učil se na Reki, v Varaždinu, na Dunaju, svećenik l. 1852 ter učitelj gimnazijski v Senju, v Beču l. 1855 doktor bogoslovja, potom profesor bogoslovni v Senju, od l. 1857 v Rimu kanonik vstava sv. Jerolima, l. 1860 poslanik na saboru Zagrebskem, l. 1863 nadzornik pučkih i srednjih škol, od l. 1865 samo pučkih (ljudskih), l. 1867 predsjednik jugoslavenske akademije, kanonik v Zagrebu itd. — Pisati je jel v „Kat. List Zagrb.“ l. 1849, v Neven, Pozor i Obzor, Arkiv; na pr. Pregled glagolske književnosti crkvene s osobitim obzirom na sv. pismo i na liturgičke knjige (Kat. L. 1856). Nacrt jugosloviem. poviestij do IX. stol. (Ark. IV.). Poslavlil se je bil po treh knjigah o sv. Ćirilu i Metodu pa o njuni pisavi t. j.:

Viek i djelovanje sv. Cyrilla i Methoda slovjsenskih apoštolor. Nacrtao prof. dr. Franjo Rački. Svezak I. U Zagrebu. 1857. 8. XI. str. 77. — Svezak II. 1859. str. 78—420. — Pismo Slovjsensko. Napisà Dr. Franjo Rački. U Zagrebu. 1861. 8. 144.

Književan Rád sv. Ćirila i Methoda. (Izvadak iz većega rukopisa). Priobčio Dr. Franjo Rački v „Tisućnici slovjsenskih apostolah“ u Zagrebu l. 1863 str. 1—27.

Evangelie izbornoe sŭ božiemŭ činomŭ vŭ sŭbotŭ i nedeljŭ otŭ velije nedeljŭ pashy. Sŭ mjesecelovesnikomŭ. — Assemanov ili Vatikanski Evangelistar. Iznesè ga na svjetlo Dr. Franjo Rački. U Zagrebu 1865. VIII. str. CXIX. 216. — „Taj spomenik nosi na čelu nadpis (glagol.): Evaggelie izbornoe (τὸ εὐαγγέλιον ἐκλογάδιον); učen pako sviet prozvà ga „Assemanovim“ po našastniku, ili „Vatikanskim“ po mjestu, gdje se čuva. — Proslavljeni čuvar Vatikanske knjižnice u Rimu Josip S. Assemani, Maronita iz Tripolja (1687—1768) putovao je po iztoku dva krat . . . Drugi put — desivši se god. 1736 u Jerusolimu — najdè u kaludjera grčko-slovjsenskoga obreda rukopis glagolski, koga on, prem iztočnjak, kupi, tè s ostalimi rukopisi u Vatikansku knjižnicu uloži, gdje je i sada, označen brojem I. medj slovjsenskim rukopisi“. — Spomenik opisuje najprej Rački po obliki in sadržaju (I—XII), potom prof. Vatroslav Jagić z gledišča gramatiškoga, leksikalnoga i kritičkoga (XII—XCIX), češ: da Assemanov evangelistar spada medju najstarije književne starine, što jih imadu Slovjeni iz one prve dobe, kada su sv. Ćiril i Metod zametnuli kršćanstvo i prosvjetu slovjsenskih naroda; tè . . da se Assemanov evangelistar od Ostromira odlikuje redjimi starodavnijimi oblici; da je pravi bugarski starosjedilac, niknuvši na zemljištu starobugarske slovjenštine“, kar Rački naposled še zgodovinsko utrjuje (C—CXIX).

Nadzornik srednjih šol bil je vzrok, da je spisal Jagić „Primèri“ za 7. i 8. gimnaz. razred, da se je nauk o glagoliškem i cirilskem slovstvu pripravil v

gimnazije i semenišća bogoslovna, in da se je sploh vzbudila ljubav do staroslovenskih spomenikov.

Kjiževnik, časopis za jezik i poviest hrv. i srb. i prirodne znanosti, ima l. 1864 —66 dokaj njegovih znanstvenih razprav in kritik ali ocjen, kakor na pr.: Ocjena starijih izvora za hrv. i srb. poviest srednjega veka I. II. itd.

Kar se je ustanovila Akademija jugoslavenska, in je od l. 1867 do 1888 Rački bil jej predsednik, nahaja se v „Radu“ i v „Starinah“ premnogo večih i manjših spisov njegovih, lepih nekrologov, vzlasti gradiva za jugoslovansko povestnico p. O Bogomilih, Nutarnje stanje Hrvatske prije XII. stoljeća, Rugjer Josip Bošković itd. itd.; učenjak prve vrste na slovanskem jugu se v svojih spisih ozira tudi na jezik staroslovenski ter ga mnogotero razlaguje (Vid. Slovinac II, 14).

Sime Ljubić r. 14. maj. 1822 v Hvaru, sveč. 1847, profesor gimnazijski na Reki, sedaj varuh narodnega muzeja v Zagrebu. Pisal in priobčil je mnogo iz starinoslovja p. Monumenta hist. Slav. merid., v Književniku, Arkivu, Radu, a posebej dal na svetlo:

Ogledalo književne poviesti jugoslavjanske na podučavanje mladeži nacrtao Prof. Sime Ljubić. Knjiga I. U Rieci 1864. 8. 344. Dio 1. Staro-slavenska književnost (Pismo kod starih Slavjana. Braća Ciril i Metod. Pismena glagoljska. Književni rad sv. Cirila i Metoda. Glagoljska tiskanja. Sadašnje stanje glagoljice. Klimentička tiskanja). Dio 2. Nova jugoslavjanska književnost. — Knjiga II. 1869. 8. 587. — Odsiek 1. Hrvatska. Od. 2. Slovenska književnost (Stanje obće prosviete u Slovenskoj. Razvoj slovenskoga jezika. Radilci slovenski na polju jugoslavjanske književnosti za ovo drugo doba). —

Ivan Črnčić r. 2. maj. 1830 v Dobrinji Krške (Veglae) biskupije, sveč. 1856, doktor bogoslovja, kanonik slovenskoga sv. Jerolima v Rimu, pisal marljivo v Književnik, Rad (Imena Slojenin i Ilir u našem gostinju u Rimu poslije 1453 godine itd.), posebej: Popa Dukljanina Lětopis po latinsku i toga nekoliko i još nešto po hrvatsku, po prepisu popa Jerolima Kaletića. Rzsudjeno dao na svēto dr. Ivan Črnčić. U Kraljevici 1874. 8. 59.

Assemanovo izbornô evangjelje. Na svēto dao dr. Ivan Črnčić, tajni dvornik sv. oca pape Lava XIII, i kanonik slov. sv. Jerolima. V Rimu iz mnogojezične tiskarne sv. věroplodnice. 1878. 8. LXXVI. 184. — Pripomenak. I. Potrēba opet iznesti na svēto. 1. „Va Vatikanskoj knjižnici, medju onih 25,000 vsakako i po vsačiju pisanih knjig, dvadesetak jih je i po slovinsku, ter i po Kurilovu i po Klimentovu, i još inako, ter medju timi je i ona (III. po čislu), koju Assemanovim ili Vatikanskim evangjeljem, ili evangjelistarom zovu, kē je ono Šafařík v Pamatkah malo, ter vele shabno, iznesao na svēto, a vsu koliku dr. Rački, izpisav ju kada ovdē biaše kanonikom, ter na mēstu na kojem sam ja sada. E, shabno je i ovo u — Račkoga! . . Zato ja odabrah, ter i po slavnoga Miklošića svētu, latinska slova . . . No latinskim slovom pridah, ter najveć po Miklošićevu nauku, Klimentovih i Poljskih, koliko biaše potrēba, i još nekoliko znakov“. — II. Slova. — III. Znaci i nedozapisanice. IV. Pisateljeva nepomnja. V. Križi i slike, pak pismo im. VI. Jošte zapisana pozdnije. VII. Kada je pisana knjiga. „Po ovih razlozih sudim ja, da je naša knjiga pisana baš X. veka, da je Assemanovo evangjelje mnogo starije nego Ostromirovo“ (cf. Rački, Jagić, str. LXXIII). Pridavak. Tiskarske pogrēške, kojih je joj prejoj!

Razun teh so staroslovensko vedo tu in tam pojasnovali na pr. M. Mesić (Služba sv. Cirila i Metoda v Tisućnici 1863 str. 67—84), R. Lopašić, D. Parčić, I. Tkalčić (Archiv IV.), I. Milčetić (Archiv VIII. X), V. Novotni, M. Divković itd. Prvak med njimi pa je sedaj profesor V. Jagić.

§. 44.

Vatroslav (Ignatij Vikentijević) Jagić r. 6. jul. 1838 v Varaždinu, učil se v Zagrebu, na Dunaju, gimnazijski profesor Zagrebski l. 1860—67, akademik, za banovanja Rauchovega ob službo, l. 1870—71 potoval po Nemčiji in Rusiji, postal doktor filozofije v Lipsku, slovanske filologije v Petrogradu, od l. 1872 profesor v Odesi, l. 1874 v Berlinu, l. 1880 naslednik Sreznevskemu v Petrogradu, l. 1886 na Dunaju profesor slovanskega jezikoslovja, prej učenec, sedaj naslednik Miklošiču. Pisal je mnogo premnogo že, a tukaj naj se navedejo dela njegova bolj sploh, in posebej staroslovenska.

Prvo svojo razpravo je priobčil Jagić v Izvístju gimnazije Zagrebske l. 1861: Pabirci po cvieću našega narodnoga pjesništva in l. 1862: Deklinacija imena samostavnoga, kako se razví u staroslovenskom — serbsko-hrvatskom jeziku.

Tisućnici sv. Cirila i Metoda l. 1863 je podal: Evangelije u slověnskom prievodu. Historičko-filologički nacrt (str. 29—66). — L. 1864: Gramatika jezika hrvatskoga osnovana na starobugarskoj slovenštini.

Priměri starohěrvatskoga jezika iz glagolskih i cirilskih književnih starinah, sastavljeni za sedmi i osmi gimnazijalni razred. Dio pèrvi. Uvod i priměri staroslovenski. U Zagrebu 1864. 8. 101. — Dio drugi. Uvod i priměri starohrvatski. Zagreb. 1866. XXVI. 192.

V Assemanov ili Vatikanski Evangelistar dr. Račkoga je dal l. 1865 „vrlo pomnjivo i vješto izradjenu razpravu, koja se dieli u tri strane: u stranu gramatičku, leksikalnu i kritičku“ (str. XII—C).

Književniku l. 1864—66 bil je urednik in nahaja se v vseh tečajih dokaj znanstvenih njegovih razprav p. Slovensko jezikoslovje . . Čirilski zbornik 16—17 stol. itd. ter učenih océn ali kritik, o knjigah slovanskih, ki so jih spisali na pr. Daničić, Berčić, Šafařík, Ljubić, Miklošić, Sreznevskij, Pypin i Spasović etc. (Zvon str. 317). — Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga. I. Stara doba l. 1867. Prilozi 1868. — Rad jugoslavenske akademije ima v sebi brezbrojno spisov p. Gradja za glagolsku paleografiju. I. Mihanovićev fragment. — August Schleicher (nekrolog). — Kritike o knjigah p. Novaković, Sreznevskij, P. Bezsonov itd. — Tako tudi Starine p. Ogledi stare hrvatske proze. — Opisi i izvodi iz nekoliko južno-slovenskih rukopisa . . Iz bugarskoga zbornika. — Bugarsko-slovenski oktoich kolekcije nekoć Mihanovićeve sada akademičke u Zagrebu (I—X). — Stari pisci hrvatski. Vid. Glasnik srpskog učenog društva itd. (Zvon str. 381—2).

Evangelije otŭ Matŭthĕa Marŭka Luky i Joana. Zografskoe Evangelie izdannoe V. Jagićemŭ. Quattuor evangeliorum codex glagoliticus olim Zographensis nunc Petropolitanus. Characteribus cyrillicis transcriptum notis criticis prolegomenis appendicibus auctum edidit V. Jagić. Berolini 1879. 4°. XLVI. 176. Accedunt speciminum scripturae glagoliticae tabulae tres. — Codex exeunte X aut ineunte XI saec. in Bulgaria scriptus. Usque ad annum 1860 in monasterio S. Georgii in Athone custoditus, nunc Petropoli servatur (Prolegom.) etc. —

Zakonŭ Vinodolŭskij. Podlinnyj tekstŭ sŭ russkiem perevodom kritičeskimi zaměćanijami. Trud I. V. Jagića. SPb. 1880. 8. V. 152.

Specimina linguae palaeoslovenicae. Obrazcy jazyka cerkovnoslavjanskago po drevnějšimŭ pamjatnikamŭ glagoličeskoj i kirillovskoj pisimennosti. Sostavilŭ I. V. Jagić. SPb. 1882. 8. 147.

Quattuor evangeliorum versionis palaeoslovenicae codex Marianus glagoliticus. Characteribus cyrillicis transcriptum edidit V. Jagić. Berolini 1883. 4. XXX. 607. Pamjatnikŭ glagoličeskoj pisimennosti. Marijinskoe četveroevangelie sŭ pri-

mêčanjami i priloženijami. Trudŭ I. V. Jagića. CPb. — Vvedenie rusko (VII—XX) in latinsko (XX—XXX) pripoveduje osodo, ktero je imel spoménik, kako je prišel v roke Grigoroviču, in po smrti njegovi Jagiću, in ga je ta spravil na svetlobo v tako izvrstni obliki. Spomenik se je hranil na gori Athonski v samostanu device Marije Bogorodice, in potem dal sem mu jaz naslov. Pisan je mej Srbi ali Hrvati tostran Donave, koncem X. veka ali vsaj ne mnogo pozneje. Znamenita so priloženija — additamenta duo: alterum, lingua rossica scriptum, de orthographia sive palaeographia nostri codicis aliisque rebus grammaticis, nec non de universa palaeoslovenicae evangeliorum versionis natura, praecipue codicum glagoliticorum, tractat (str. 415—476); alterum indicem verborum (slovonkazateli) locupletissimum praebeet (str. 477—607).

Četyre kritiko-paleografičeskija staty. Priloženie kŭ otčetu o prisuždenii Lomonosovskoj premii za 1883 godŭ. I. V. Jagića. CPb. 1884. 8. — I. Obzrénie glavnějšihŭ sočinenij russkihŭ, odnosjaščihsja kŭ grečeskoj paleografii. Dejatelnostŭ o. Amfilohija po etoj časti . . — II. Izdanie drevneslavjanskoj psaltyri o. Amfilohija . . — III. Izdanie četveroevangelija 1144 goda o. Amfilohija . . — IV. Mnénie o. Amfilohija o glagolicě . . — Kŭ voprosu o slavjanskoj azbukě, statja prof. V. Millera . . Sočinenie prof. Geitlera o slavjanskikhŭ pisimenahŭ. (Die albanes. u. slav. Schriften etc.). Sŭ tremja litograf. tablicami.

Briefwechsel zwischen Dobrowsky und Kopitar (1808—1828). Herausgegeben von Ord. Akad. V. Jagić. Mit einem Portrait u. zwei lithograph. Beilagen. Berlin. Weidmann. 1885. 8. CVII. 1—748. Vorrede III—VI. Vvedenie vŭ perepisku Dobrovskago sŭ Kopitaromŭ (Einleitung in die Correspondenz Dobrowsky's mit Kopitar). S. VII—CVII. Chronologisches Verzeichniss der Briefe. Im Anhang andere Briefe (an Fesl, Linde, Köppen, Kalajdovič etc.). Namenregister. Wort-Sachregister. Druckfehler. — Teh pisem je nekaj Miklošić, nekaj Patera itd. poklonil Jagiću, in ta jih je jel priobčevati v Archivu (IV—VII). Ker so pa jako zanimljiva, jih je posvetil „dem Andenken zweier grossen Männer auf dem Gebiete unserer Wissenschaft“ v posebni knjigi, ktera se bode nadaljevala: Istočniki dlja istorii slavjanskoj filologii. Tomŭ I. Imp. akad. nauk. Sanktpeterburgŭ 1885. In prav tako, kajti istina je, kar piše Jagić: „Dobrowsky u. Kopitar gehörten durch ihre wissenschaftliche Thätigkeit nicht bloss einem slavischen Volksstamme, sondern dem gesammten Slaventhume an“.

Archiv für slavische Philologie unter Mitwirkung von A. Leskien u. W. Nehring herausgegeben von V. Jagić. Berlin. Weidmann. I. B. 1876. — Archiv XI. B. 1888 (unter Mitwirkung von Brückner, Gebauer, Jireček, Leskien, Miklosich, Nehring, Novaković, Wesselofsky). — To je zbornik, dična knjiga, na katero je lahko ponosen ves slovanski svet. — Kar je Dobrovský nameraval s svojim Slavinom (1806—8) pa s Slovanko (1814—15), kar je vzbujal Jordan po „Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst u. Wissenschaft“ (1843—48), kar je snoval Miklošić po „Slavische Bibliothek“ (I. 1851. II. 1858): to je sprožil sedaj jako vspešno Jagić po „Archiv für slav. Philologie“, kajti posrečilo se mu je, da „kao glavni urednik okuplja oko sebe sveslavenske učenjake“. — Izvrstnemu časniku svojemu je on sam vedno najmarljivejši in najizbornejši sotrudnik, in v njegovih predalih je od I. do pričujočega XI. tečaja priobčil brezbrojno učenih razprav in razpravic pa znanstvenih océn ali kritik. Tukaj ocenjuje Jagić znanstvene razprave in učene knjige, kar jih prihaja na dan po vsem ogromnem svetu slovanskem. V vseh svojih spisih in poročilih kaže se pravi vzornik znanstvene kritike po geslu: Suaviter in modo, fortiter in re.

Opis njegovega znanstvenega delovanja je priobčil „Slovinac“ 1880 god. III. br. 10 u Dubrovniku, in „Zvon“ 1886 l. VI. št. 5—6, kjer so dokaj točno navedeni Jagićevi

učeni spisi, ki se nahajajo v Književniku, Radu, Starinah i v Archivu etc. — Sicer pravi L. Zore v Slovincu o Jagiću učenjaku i narodnjaku, da je „on srčani rodoljub, pak zato svrgnut s profesorske stolice u Zagrebu. On ljubi srdačno svojo užu hrvatsku domovinu . . . Njemu su Srbi isto što i Hrvati, jer kad su i zajedno slabi su, a kamo li kad su razlučeni; tad su pak prava ništica. Jedan im je pravi jezik, ako su i dijalektom razdijeljeni i imenom . . . I sjećajući se onoga koji je bio Vatroslavu učitelj i kažiput tolikoj slavi, veli: Ovaj — Miklošić — zaisto da nije ništa po Slavene zaslužio, nego samo Jagića odnjihao, mogao bi bez hvastanja s Oracijem uskliknuti: Non omnis moriar“. — „Zvon“ pak o silni učenosti i neumorni plodovitosti konačno omenja, da je Jagić poleg tega še izvrsten akademični učitelj, katerega so doslej obožavali dijaki še povsod, kjer je živel, v prijateljskem razgovoru ljubezniv in duhovit mož, poseben prijatelj nam Slovencem, katerih se rad spominja, kjer nanese prilika, ter vrl Hrvat, kateremu je bilo življenje tudi na Ruskem v domači obitelji specifično hrvaško. Uverjeni smo, da, kakor je bil slavni Miklošić dika dunajskega našega vseučilišča, tako bode tudi živahni Jagić ponos almae matris Vindobonensis!

Dr. Ivan Anton Scopoli.

V spomin stoletnice njegove smrti. Spisal Fran Kocbek.

(Dalje.)

Leta 1772. je izišla „Flora carniolica“ na Dunaji drugokrat v dveh zvezkih. Posvetil jo je svojemu prijatelju Albertu pl. Haller, švicarskemu pesniku in prirodoslovcu. Druga izdaja je mnogo bogatejša od prve, ker je Scopoli mej tem preiskal še druge kraje Kranjske in Primorskega ter se oziral tudi na planinsko cvetano. Sedaj poznal je skoraj vse dele Carniolije, samó Dolenjskega se je ogibal, ker so tam strahovale roparske čete. To knjigo je izdal — rekli bi — kot v slovo in zajedno v završetek svoje botanične delavnosti v Kranjski.

V drugem natisu „Flore carniolica“ je Scopoli opisal 1251 javnocvetek in 384 tajnocvetek. Kritično sestavljena sinonimika sega do Banhin-a. Razporedba rastlin ni več po prirodni nego po Linnéjevi seksualni sistemi. V to se je odločil Scopoli iz sledečih razlogov: 1. Radi silnih skokov, katere mora napraviti florist pri prirodnem uvrstjenji. 2. Pojedina vrst zastopa časi celo pleme. 3. Vsi herbari bili so po Linnéju uvrsteni. 4. Ni floristova naloga, da postavlja nove vrsti, nego samo, da rastline temeljito opiše in dobro določene v dotično pleme spravi. — Tù pač vidimo, kakega pomena je bila Linnéjeva razporedba rastlin. Po njegovem potu sledili so še dolgo privrženci Linnéjeve šole, h kateri nam je prištevati tudi Scopolija.

Druga izdaja „Flore carniolica“ sodrževala je pa 97 javnocvetek in 44 tajnocvetek (excl. fungi), katerih niti sam Linné ni poznal. Mislimo si torej lahko, kako velikansko pozornost je vzbudilo mej učenim svetom napominano delo. Res je sicer, da se nekaj vrsti pri temeljitejšem pretresovanji ni obdržalo, vendar večina jih je ostala. Nekatere rastline prenesle so se v druga plemena, pod druge avtore. — V tej izdaji oziral se je Scopoli povsod na Tournefortova plemena. Medicinske zapiske je izpustil, na 64. medenih podobah vpodobil pa je precej dobro nove vrsti.

Od dobro znanih in razširjenih rastlin, ki še sedaj nosijo Scopolijevo avtoriteto, omenimo naj sledeče:

Glancium luteum, Arabis hirsuta, arenosa, Draba ciliata, Sitymbrium officinale, Cakile maritima, Evonymus latifolius, verrucosus,

Genista sylvestris, *Cytisus prostratus*, *purpurens*, *Vicia grandiflora*, *Spiraea ulmifolia*, *Alchemilla arvensis*, *Callitriche stagnalis*, *Silene trilobum*, *Myrrhis odorata*, *Sedum roseum*, *Galium Cruciatum*, *vernum*, *Senecio lanatus*, *Cirsium carniolicum*, *Erysithales spinosissimum*, *oleraceum*, *lanceolatum*, *eriophorum*, *palustre*, *arvense*, *Centaurea Karschtiana*, *Campanula caespitosa*, *Gentiana pannonica*, *Pedicularis acanthis*, *Carpinus duinensis*, *Ostrya carpinifolia*, *Salix glabra*, *Pinus Mughus*, *Asphodelus liburnicus*, *Carex glauca*, *maxima*, *alba*, *pilosa*, *ferruginea*, *Agrostis alpina*, *Poa dura* itd.

Scopolijeva „Flora“ je klasično delo iz Linnéjeve dôbe, katero so floristi tedaj in tudi še dandanes prebirali in rabili. Da-si je užé nad sto let minilo, kar je izišla, vendar je še jedino zanesljivo delo, ki nas seznani s kranjsko vegetacijo in njenimi razmerami. S tem pa ni rečeno, da ustreza tudi današnjemu stanju znanosti. Pretečeno stoletje je želó vplivalo na razvoj botanike. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi se kranjska cvetana vnóvič predelala. Sevó bi se morala nekatera plemena n. pr. *Hieracium*, *Mentha*, *Rosa*, *Rubus* itd. popolnoma predelati.

Istega leta kakor druga izdaja „Flore“ izišlo je tudi délo „Dissertationes ad historiam naturalem pertinentes“, ki sodrúže za botanično vedo jako zanimivo in važno razpravo „Plantae subterraneae“. Scopoli je tú, sploh prvi, opozoril na podzemskie rastline, nahajajoče se v rudniku Idrijskem in v raznih rudnikih ogerskih, kakor: Ščavnica, Špani dolina in Kraljevec. Tú je opisal 75 rastlinskih tvorov. Podobe so sicer nekoliko surove, vendar po prirodi posnete, takó da se dotične oblike lahko najdejo in spoznajo. Scopoli je imenoval le rudniška okna in rovi, ne pa rudokopov. Iz Antonijevega rova in Terezinega rudniškega okna je opisanih 15 tvorov, vse drugo je iz Ogerske.

Dvajset let kasneje lotil se je istega dela Aleksander pl. Humboldt ter je posledke svojih studij objavil v sloveči knjigi „Flora Fribergensis“. Leta 1811. izdal je pa v Norimbergu Hoffmann svoje krasno delo „Vegetabilia in Hercynide Subterrancis collecta“, ki ima 34 vélikih strani (Imperial-Folio) in 18 barvanih bakrenih tabel.

(Dalje prih.)

Učiteljske prošnje

v deželnem zboru kranjskem, v VI. seji v 27. dan septembra 1888. l.

Poročevalec dr. J. Vošnjak.

„Slavni zbor! — Že več let sem se oglašajo vsako leto učitelji s prošnjo do slav. dež. zbora, da bi jim plače povikšali. Znano je, da so učiteljske plače urejene z zakonom z leta 1879., ki se je pozneje pa izpremenil. Ta zakon ustanavlja 4 vrste učiteljskih plač po 400, 450, 500 in 600 gld. Učitelji se ves čas pritožujejo, da so plače prenizke in da ne morejo ž njimi shajati, in tako so tudi letos predložili svoje prošnje, in sicer učitelji Kranjskega, Postojinskega, Litijskega okraja enake prošnje, v katerih poudarjajo važnost učiteljskega stanu za vsak národ, katero važnost gotovo tudi mi priznavamo ter smo jo priznali s tem, da smo l. 1873. že urejevali šolstvo na Kranjskem.

Učitelji v prošnjah poudarjajo, da so slabše plačani kot v drugih deželah, zlasti kažejo na Koroško, kjer so učiteljem bile plače zadnje leto povikšane, zato prosijo, naj bi deželni zbor v spomin 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja si s tem postavil na šolskem polji najlepši spominek ter s tem pomagal učiteljem, ki si bodo prizadevali vzgojevati versko-nravne značaje, skrbne gospodinje, pridne gospodarje in udane podložnike.

Prošnja „Pedagogijskega društva“ (v Krškem) sega nekoliko dalje, namreč prosi, da bi se učiteljem razun povikšanja plač na 700, 600, 540 in 480 gld. tudi petletnice dovolile odmerjene z 10% dotične plače. Učitelji Litijskega okraja dodavajo še, da Kranjska najmanje izdava za šolstvo, torej bi jim lahko povikšali plače. Isto naglaša „Pedagogičsko društvo“ in za njim vsi učitelji Krškega okraja.

Učiteljstvo Kameniškega okraja sicer naglaša, da deželne gmotne razmere niso dobre, ker je pa dežela veliko pridobila s konvertovanjem zemljiško odveznega dolga, bi se jim sedaj lahko plače povikšale.

V vsem se torej v prošnjah poudarja, da so plače prenizke, ter da bi se lahko zvikšale. Tudi jaz za svojo osebo in drugi gg. poslanci smo mnenja, da se bode moralo kaj storiti; usojam si pa napraviti dvoje opazek.

Učitelji naglašajo, da so plače po drugih deželah višje nego na Kranjskem. To ni tako. Na Kranjskem so bile plače urejene l. 1879. kakor v drugih deželah. Na Češkem nahajamo ravno tako najnižje učiteljske službe s plačo 400 gld., ravno tako v Galiciji in na Goriškem. Na Moravskem je najnižja plača 500, najvišja pa 600 gld. Nižje Avstrijsko, Gorenje Avstrijsko in Štajersko pa delajo razloček med vsemi drugimi deželami; to so pa tudi premožne dežele, zaradi tega plačujejo po 700, 600, 500 gld. Šlezija, ki je gotovo bogatejša od Kranjske, daje le po 600, 500, 400 in 300 gld., torej še eno stopinjo nižje, kakor pri nas. Učiteljstvo je torej na Kranjskem primeroma tako plačano, kot po drugih avstrijskih deželah.

Gospodje učitelji se sklicujejo na Koroško, kjer so se lanskega leta povikšale plače tako, da imajo plačilne razrede po 700, 600, 540 in 480 gld., pri nas pa je najvišji razred 600 gld. in 700 gld. le v Ljubljani.

To je lep povišek, a prošnja „Pedagogijskega društva“ zamolči, da ni najnižja služba na Koroškem plačana s 480 gld.; podučitelji in podučiteljice imajo tam le 80% prave plače, tako da dobiva 130 učiteljev le po 360 gld. letne plače. V višjih stopinjah so torej tam učiteljske plače boljše nego pri nas, a oni imajo najnižjo stopinjo, katere pri nas ni, ker dobivajo podučitelji 80% prave učiteljske plače in ne vse kot pri nas. 30% vseh učiteljskih mest na Koroškem je torej z manj kot 400 gld. plačanih in 30 učiteljic med temi z le 300 gld. na leto. Jaz torej v tem ne bi sledil Koroškemu; vendar bi opozarjal na to, da učiteljske službe pri nas niso najslabše. Poudarjati moram tudi, da od leta 1873. sem niso ostale učiteljske službe, kot so bile takrat urejene. Z zakona z dné 9. marca 1879. l. so bile ustanovljene plače s 600, 500, 450 in 400 gld. na leto in tačas smo imeli podučitelje in podučiteljice, ki so dobivali le 70% minimalne plače. Bile so torej službe iste vrste, kot jih imajo sedaj na Koroškem. Leta 1875. je deželni zbor sklenil, da gre učiteljicam ista plača, kakor učiteljem, torej smo najnižjo kategorijo odpravili. Leta 1879., z zakonom z dné 9. marca 1879. l. so ponehali podučitelji, tako smo naenkrat 70—80 učiteljem plače zvikšali, vsakemu za 80 gld. S tem pa se deželni zbor še ni zadovoljil. 9. oktobra 1883. l. smo še sklenili, dati vsem učiteljem na eno-razrednicah opravilno doklado 30 gld. na leto, kar znaša v proračunu 6000 gld.

Deželni zbor je torej vedno skrbel za povikšanje učiteljskih plač in storil, kolikor se je moglo storiti. Kako je to vplivalo na deželne finance, kažejo nekatere številke, katere posnemam iz računov prejšnjih let. Leta 1875. je dežela doplačala normalno-šolskemu zakladu 27.621 gld., l. 1876., ko je bila prva organizacija, je imela dežela plačati 115.258 gld. Ta vsota je vedno rastla in znaša l. 1880. 178.575 gld. in proračun za l. 1889. kaže vsoto 261.888 gld. kot potrošek za šolstvo; torej smo poskočili v teku 10 let za več ko 120%, in ako priračunamo temu znesku še prinos k pokojninskemu zakladu z 11.262 gld. plačuje torej dežela v to svrhu 273.150 gld., ali 19% deželne priklade na vse davke gre

na učiteljske plače! Deželi kranjski se torej ne more očitati, da ne stori za učiteljstvo toliko, kot bi morala storiti.

Vzlic vsem tem številkam pa jaz sam priznavam, da bode treba enkrat — in mislim v najkrajšem času — kaj storiti za učiteljstvo, kajti potrebe naraščajo za vsako rodbino, posebno pri omikanih, leto za letom. Še celó na kmetih čutimo, da tako zvane kulturne potrebe naraščajo, kaj hočemo reči o možu, ki ne more živeti prosto kot v kmetijski hiši, temveč se more bolje oblačiti, pa tudi za boljšo vzgojo svojih otrok skrbeti, kolikor mogoče. Največji troški itak ne zadevajo izdatkov za hrano, ki je sedaj ceneja, ali vsaj ni dražja, nego je bila pred 10 leti, kajti znano je, da so vsi pridelki, katere imajo kmetje na prodaj, ceneji od nekdanj. Iz razloga, ko bi šlo le za kruh in hrano, ne bi bilo treba povikšati plač, pa druge potrebe naraščajo in ravno na to se more ozirati pri vsakem stanu, osobito pri omikanem, h kateremu spada tudi učiteljstvo. Z ozirom na to, da s 4—500 gld. na leto ne more učiteljska rodbina shajati, mislim, da bode moral deželni zbor kaj storiti. Da bi pa užé v tej sesiji kaj sklenili, tega si finančni odsek ne upa nasvétovati. Treba bode natančnih studij, dogovora z deželnim šolskim svétom. Razun tega se vriva še drug pomislek, namreč zavoljo doneska, katerega smo dosedaj imeli iz naklade na žganje. Jako se je bati, da ta donesek več ne bode tako obilen, kot je bil do sedaj; torej bodemo zopet primorani, ako ne bomo mogli deficita pokriti iz te naklade, povikšati deželne naklade. Treba pa je pomisliti, da teh ne moremo tako zvikšati, kot bi bilo treba v dosego boljših učiteljskih plač. Finančni odsek ne misli, da bi se „pure et simple“ odklonile prošnje za zmiraj, pa sklenil je, naj se izročé deželnemu odboru in vsled tega v imenu odsekovem nasvétujem: Slavni deželni zbor naj sklène:

Prošnje učiteljev in „Pedagogiškega društva“ se izročé deželnemu odboru z naročilom, da v prihodnji sesiji priporoča oziroma nasvétuje tako uredbo učiteljskih plač, katero prenašajo deželne finance.

(Konec prih.)

D o p i s i.

Iz Litjskega okraja. Kakor je bilo užé naznanjeno, imelo je učiteljstvo našega okraja v 2. dan oktobra t. l. običajno letno konferencijo. Došlo je vse učiteljstvo (34), kar je c. kr. okrajni nadzornik g. baron Tauferer v nagovoru z veseljem konstatiral, češ, da se mu je to v teku 12. let le letos prigodilo. Namestnikom je imenoval g. Plhaka, a zapisnikarjem sta bila voljena g. Škrbinec in gspdc. Dolinar-jeva.

Ker je g. nadzornik večino napak popravil pri dotičnih šolah, je to točko skrcil. Sè splošnim uspehom je bil zeló zadovoljen, a pri posamnih predmetih hudo grajal. Posebno dolgo se je mudil pri slovenščini, kajti po njegovi izjavi se ta predmet vse premalo gojí, zlasti uči se premalo slovnice. Grajal je pa samo jednorazrednice. Pritrditi bi mu moral, da je temu res tako, a le čudno se mi dozdeva, da so le jednorazrednice v tem prizadete, kajti, ako smem po sluhu soditi, bilo bi i pri kaki večrazrednici več želeti. V računstvu naj se krog 1—100 temeljiteje razpravlja, ker se učitelji višjih oddelkov pritožujejo, da morajo, ako hočejo kaj doseči, vedno znova začénjati. Vsaj je to menda v vsakem slučaju neizogibno potrebno. — V zgodovini in zemljepisji naj se gojí patrijotizem. O telovadbi in petji ni nič opazil.

Tem opazkam sledil je izvrstni slavnostni govor g. Črnologarja, kakoršnega naj bi govoril učitelj svojim učencem o priliki praznovanja 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja. Iz vsega govora se je pa spoznalo, da je g. poročevalec zgodovinar.

Kakor je minula ta točka brez razprave, toliko živahneje je bila pa pri naslednji točki. G. Zajec je govoril o šolskih zamudah: Kako naj bi se jednakomerno ravnalo; stori li krajni šolski svèt svojo dolžnost in kako vplivajo župnije brez šol na šolski obisk šolskih občin? G. poročevalec razpravljaj je vse to strogo po postavah in silil na to, da se vse po črkah izpolnjuje. Akoravno se mu ne more v tej zadevi nič oporekati, vendar sta gg. Adlešič in Toman dokazovala, da se i z dobroto nekaj doseže in podpirala to sè svojimi izkušnjami. Sploh pa mislim o tem še posebej

kaj izpregovoriti. — Pri zadnji točki opomnil je g. poročevalec naša zastopnika, da se i brezšolnim krajem šole ustanove. G. Cepuder mu je odgovoril, da sta pač vedno na to delala, a radi neugodnih okoliščin nista mogla več doseči, sicer se je pa vsako leto kaka šola odprla. G. Zajec mu je sicer to pritrdil, a se izrekel, da bi se morale šole bolj primerno ustanavljati ko na sv. Gori. — Naj o tej šoli kaj več izpregovorim. Zavarovati se pa moram užé naprej, da nečem nikogar žaliti, kajti prizadeti ne bodo tega brali. Povedal bi lahko vse, a ravno v sedanjih razmerah ne morem in nečem. Torej sv. Gora 849 m nad morjem, 600 m nad železniškim tirom ima razven cerkve, župnijske hiše in cerkvnijo sedaj i šolo. Najbližja hiša je oddaljena $\frac{1}{4}$ in bližnja vas pa $\frac{1}{2}$ ure. To je pač posebnost, katere ne najdeš z lepa.

Zadnje poročilo: Kako more učitelj vplivati na spodobno vedenje svojih učencev v šoli in izven šole? brala je gspdc. Kronabethvogel-nova in je svojo nalogo prav dobro rešila. Samo to se mi čudno dozdeva, zakaj se gspdc. učiteljice radi slovenščini izogibajo.

Knjižnični odbor objavlja, da je knjižnica imela 153 gld. 46 kr. dohodka, a prebitka 80 gld. 91 $\frac{1}{2}$ kr., ker se je hranilo za opis našega glavarstva, kateri pa, žal, še ni dovršen.

Ustanovi se novi odbor: gg. Adlešič, Cepuder (predsednik), Janowsky, Škrbinec, Toman (knjižničar) in Zajec. V stalnem odboru so vsled nasveta ostali prejšnji: gg. Cepuder, Janowsky, Gros, Škrbinec in Zajec.

Zadnja točka bila je volitev zastopnikov v okrajni šolski svèt, izvoljen je bil g. Cepuder s 30 glasi in g. Kovač v ožjej volitvi proti g. Škrbincu s 17 glasi (2 listka sta bila prazna).

Ker se je g. Gros radovoljno odpovedal zastopništvu, vsled želje Zatiškega kraja učiteljev in radi tega ni bil zopet zastopnikom voljen, mu je izrekel g. Toman v imenu vseh učiteljev najlepšo zaupnico in presérno zahvalo za njegov dosedanj 6letni trud, čemur je vse učiteljstvo radostno pritrjevalo. Vem, da čudežev pač ne more nikdo delati, vendar prosim naša zastopnika naj delujeta na to, da se i po drugih krajih kakor Sava, Polšnik i. t. d. kaj storí za šolstvo. Kdor trka, temu odpro!

Ko se je g. nadzornik zahvalil vsem udeležencem, zlasti še gg. poročevalcem in sklenil sejo s trikratnim slava na presvetlega cesarja, zahvalil se mu je g. Gros za njegovo nepristranost. Potem smo šli še telo okrepčat. I tû je vladala nekaka dosedaj nepoznana vzajemnost. Prvi se oglasi g. Cepuder in napije v kratkih a izbranih besedah presv. cesarju. Živio- in slavaklici so zagromeli po sobani ter zapeli smo navdušeni cesarsko pesen. Napivalo se je i g. glavarju in g. nadzorniku, katera gg. pač vse učiteljstvo ljubi in spoštuje. Slišali smo i izbornu petje, posebno presenečil me je Nedvêdov »Nazaj v planinski raj!« Peli so ga oni, katere je g. Nedvêd pred 2 leti sam naučil.

Tako smo preživeli prav veselo in prijateljsko ves dan, in zabilježiti morem, da je bila to prva konferencija, katero more Litijskega okraja učiteljstvo v belo knjigo zabilježiti. Novoustanovljeni slogi pa kličem: Živela!

Iz Boštanja. Slavno društvo »Národna Šola« v Ljubljani je blagovolila mnogo raznoterega šolskega blaga ubogim učencem tukajšnje dvorazredne šole brezplačno podariti. Za ta blagodušni dar izreka v imenu obdarovane šolske mladine najprisrčnejšo zahvalo

G. Spetzler,
nadučitelj.

Iz Sežane. Učiteljsko društvo za Sežanski okraj bode zborovalo v Sežani dné 18. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Verifikovanje zapisnika; 2. Nazorni nauk v II. razredu; 3. Predavanje o šolskih vrteh; 4. Poročilo gledé zaveze slovenskega učiteljstva; 5. Razni nasvêti.

Odbor.

Od Št. Jakoba ob Savi. V 23. dan septembra t. l. obhajali smo pri nas slavnost v proslavo 40letnega vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Užé prešnji večer razlegalo se je slovesno streljanje in zvonjenje. — V nedeljo ob 10. uri bila je slovesna sv. maša, katero je pel častiti gospod Anton Keržič, nunski katehet iz Ljubljane. Po cerkvenem opraviu sli smo s šolsko mladino h krasno ovenčani lipi, katera se je v stalni spomin te slavnosti prešnji dan zasadila. Tû so šolarji deklamovali in peli. Tudi blagorodni c. kr. okrajni glavar gospod Janez Mahkot, kateri nas je počastil in k nam prišel, govoril je prav ganljive besede starišem in otrokom. Razdelilo se je potem učencem in učenkam 100 iztisov »Naš cesar« in mnogo štruc. —

Popoldne po litanijah zbrali smo se zopet pri »cesar Franc Jožefovi« lipi. Tû je učitelj otrokom razlagal v jedernatih besedah pomen današnje slavnosti. Potem je bila ljudska veselica na »Petračevem« vrtu z godbo, otroško igro in s prosto zabavo. Šolarji so dobili kruha in vina. Dolgo, dolgo bode otrokom in odraslim ta radosten dan ostal v spominu.

R. Ziegler.

Iz Ljubljanske okolice. (Konec.) Med letom bila je gospdč. učiteljica premeščena iz Dobrove v Kropo; njeno mesto podeljeno bilo je pa izprašanemu učiteljskemu kandidatu in bivšemu suplentu na vadnici c. kr. učiteljskega g. Štef. Primožicu. Učitelj L. Suhadobnik v Šmartinem pod Šmarjino Goro bil je upokojen; njegovo mesto podeljeno bilo je učitelju g. J. Črnagoju. Primož Ušeničnik nadučitelj Izanski je umrl. Večni mir in pokoj prahu njegovemu, duši pa nebeški raj!

Šolska poslopja so sploh v dobrem, nekaj tudi v prav dobrem stanju; le na treh krajih taista svojemu namenu ne zadostujejo. Tudi v tem obziru se je v pretečenih letih precej zboljšalo, če tudi ne ravno povsod. Šolska hiša bi morala užé po svoji vzunanjosti se od drugih po snagi in čednosti odlikovati. Voditelji šol naj v tem obziru vplivajo na krajne šolske svéte, jim vsako pomanjkljivost sproti javijo, da se tako vsaka reparatura sproti, gotoveje in tudi z manjšimi troški dožene in izgotovi. Prezračevanju šolskih sob naj se nekoliko več skrbi posveti.

Šolska oprava je na 7 šolah prav dobra, na 15 dobra, na 3 zadostna in na 2 pa nezadostna. Prav stare klopi so na 9, popolno nove pa na 3 šolah. Šolska voditeljstva naj vplivajo na to, da se stare, nevkretne klopi odstranijo in z novimi sedanjimi zahtevam primernimi nadomesté. Želeti bi bilo, da bi se povsod za učne pripomočke posebne, a za šolske knjižnice tudi posebne omare nahajale, kakor to ministerski razglas zahteva. — Pri nekaterih šolah potrebno je šolske table z barvo na novo nategniti ali prebarvati, kar se more najsigurneje med velikimi počitnicami dognati.

Z učnimi pripomočki preskrbljenih je v tem okraji 6 šol prav dobro, 9 šol dobro, 9 šol zadostno in 3 šole nezadostno. Prirodopisne zbirke se preveč pogrešajo, kar je tudi glavni vzrok, da se je iz tega predmeta primeroma le bolj skromni napredek dosegel.

Šolske knjižnice ukoristujejo se premalo. Dobra vzpodbudna knjiga je prav važen pripomoček za duševno in moralično naobrazbo. Ob izposojevanju knjig iz šolskih knjižnic treba je pedagoško postopati; pri tem treba se je ozirati na otrokovo naobraženost in njegovo individualiteto ter na krajne razmere, katere ga obdajajo. Šolski voditelji naj na to vplivajo, da se slednje leto pri vsaki šoli kak primerni znesek za nakup bukvarničnih knjig v šolski proračun postavi. Osobito bi se pa ne smelo pri nobeni šoli več pogrešati »Vrteca« in pa »Kmetovalca« s prilogo »Vrtnar«.

Na rednih šolah bilo je za šolo zadosta starih 6115, na šolah za silo pa 422, torej vsega vkup 6537 otrok. Od teh obiskovalo je redne šole v domačem okraji 4003 otroci; 16 bilo jih je na srednjih, 17 pa v privatnih šolah; 3 otroci bili so pa na domu poučevani. Torej je redne šole obiskovalo vsega vkup 4939 otrok ali 76% od vseh. Od drugih ostalih 1598 otrok obiskovalo je šole za silo 314, v drugih okrajih poučevanih je bilo 252 otrok; 501 otroka je pa c. kr. okrajni šolski svét bil iz postavnih vzrokov šolskega obiska oprostil. Tedaj bilo je v tem okraji 1067 otrok, kateri niso brez opravičenih vzrokov redne šole obiskovali. Drugih 531 otrok, kateri niso bili nikjer poučevani, bili so sploh od šolskih krajev tako oddaljeni, da se jih ni moglo v šolo siliti.

Šolsko obiskovanje bilo je zavoljo epidemičnih bolezni, katere so med šolskim letom v tem okraji izredno hudo razsajale, neredno. Več šol moralo se je radi tega rednemu pouku na 1, 2, da celó na 3 mesece zapreti. Veliko šolskih otrok pobrala je nemila smrt.

Šolska disciplina bila je dobra, (tù in tam tudi prav dobra), le na dveh šolah primerilo se je, da učitelj celó med poukom miru, reda in pazljivosti pri otrocih ohraniti in vzdržati ni mogel. Vzrok temu bil je pa nemikaven in suhoparen pouk. Da bi otroci med poukom roke z vskliki: »jaz, jaz« itd. kvišku vzdigovali, ne sme se v šoli trpeti. Vкупni govor (govor v koru) naj bode bolj tih, a posamezni odgovori naj bodo bolj glasni. Obnašanje otrok zunaj šole bilo je sploh lepo. Šola naj otroke v lepovedne in uljudne ljudi vzgoja. Ob vstopu učitelja v šolsko sobo naj vsaki-krat vsi otroci lepo mirno vstanejo in ga lepo pozdravijo; isto ima se zgoditi, kadar on iz šolske sobe odhaja. Uradni spisi bili so sploh v dobrem redu; brez vsakih pomanjkljivosti pa tudi pri teh ni bilo.

Na nekaterih šolah bil je v šolski matriki »vкупni pregled« neizvršen. Ti pregledi morajo se vsako leto zadnji čas ob koncu I. četrtletja v red spraviti in pravilno izgotoviti. V tednik zapisuje naj se le ona tvarina, katera se je v šoli z mladino tudi resnično obravnavala in prebavila. Tudi ni pravilno, v tednik samo število obravnavanih berilnih vaj (brez njihovega naslova) vpisovati. Več učiteljev tega okraja tudi letos še ni podrobnega učnega črteža spisovalo. Pri nekaterih šolah pogrešal se je izposojevalni zapisnik o šolskih knjižnicah popolno: znamenje, da se na takih šolah tudi knjige izposojevale niso. Take zapisnike predpisuje § 10. reda o ljudskošolskih knjižnicah.

Uradni spisi spisujejo naj se čedno z dobro, črno tinto; tudi njihova zunanja oblika naj bo lepa in čedna.

Šolskih vrtov bilo je v tem okraji letos 19; na 16 vrtilih podučevalo se je v sadjarstvu in zelenjadoreji, na 3 pa samo v sadjarstvu. V vseh teh šolskih vrtilih nahajalo se je 8845 divjačkov, 134 stalnih (maternih) dreves in pa 6456 požlahtnjčkov; poleg tega bilo je v njih še 30 brajd in pa 21 panjev čebel, katerih število se je pa po rôjih gotovo uže podvojilo. Iz šolskih vrtov razdeljenih bilo je med občinarje 680 dvoletnih divjakov in pa 305 požlahtnjenih drevesec. V teku zime in pretečene vzpomladi požlahtnili so učitelji s pomočjo učencev svojih v tem okraji 3010 drevesec.

Šolski vrtil naj bodo vzgledni; malomarno obdelovan in zanemarjen šolski vrt je učitelju v veliko sramoto. Kako naj se šolski vrt pravilno in redno obdeluje, poučé učitelja sledeči spisi: listič »Vrtnar«, »Ovočarstvo I. del« (spisal vodja Rihard Dolencec), »Vrtnarstvo« (G. Pirčevo) in Langauer-jevi »Der Schulgarten«.

Izmed predpisanih predmetov se le v telovadbi in ženskih ročnih delih na vseh šolah tega okraja ni poučevalo. Za ročna dela naj voditelji dotičnih šol preskrbé v to sposobnih privatnih oseb, katerim bode potem za trud pri tem pouku primerna denarna nagrada v delež.

Telovadnice se sploh pogrešajo; pri vsem tem naj se pa vsaj v šolskih sobah telovadi, in to, kjer drugače mogoče ni, po manjših oddelkih ali grupah. Telovadba naj se pod nikakoršnimi pogoji ne zanemarija; važna je tako dobro v telesno, kakor i duševno krepilo mladine, kar je uže Pestalozzi poudarjal in priznaval. Učni uspehi bili so z malimi izjemami ugodni in povoljni, to je, kolikor se je moglo doseči ob tako neugodnih razmerah, kot bile so letos v tem okraji. —

Sklepčno priporoča gospod predsednik nazočim prav toplo, da naj se v poklicu svojem tudi dalje pridno izobražujejo in povsod uzorno obnašajo, ker le resnično in stvarno izvežban učitelj v svojem poklicu more učence svoje, koristno in temeljito poučevati in le učitelj, katerega obnašanje je vsestransko neomadeževano, more lepovedne učence in učenke tudi v take z uspehom vzgojevati.

K 3. točki dnevnega reda bili so referenti gg. učitelja Marn in Pin ter gospdč. učiteljica Pour; k 4. točki pa gg. učitelja Bajec in Müllner ter gospdč. Wruss.

Vsi polnonaslovljeni referenti in referentinji so svojo nalogo kaj častno in v splošno pohvalo rešili. (Dotični referati sledé deloma uredništva »Uč. Tovarisa« v prepisih) v povoljno uporabo.*)

K 5. točki dnevnega reda določilo se je vzajemno, da se bodo tudi v bodočem šolskem letu po šolah tega okraja rabile vse one učne knjige, katere rabile so se pri pouku v pretečenem šolskem letu. Le na 3- in 4razrednicah vpeljati ima se za nemški pouk »I. nemška slovnica«, katero sta izdala Razinger-Zumer.

K 6. točki dnevnega reda poroča g. Adamič o stanu okrajne učiteljske bukvarnice in njenih računih. (Ta poročila sledé v prepisih). Pregledovalcema računov odbrana bila sta gospoda Borštnik in Punčuh, katera sta račune koj pregledala in tudi odobrila.

K tej točki poroča dalje referent g. Govekar nekako tako-le: Sestavlil sem zapisnik onih slovenskih knjižic, katere so v naobrazbo mladine namenjene. Ako se zahteva, ta zapisnik prečitam, če se pa določi, bode se ta zapisnik vsem šolam litografovan doposlal. Zadnji nasvèt obveljá. Gospod c. k. okrajni glavar prostovoljno dovoli, da se bode ta zapisnik pri c. k. okrajnem šolskem svétu litografoval.

Potem nadaljuje gospod referent: Pri razsojevanji, ali je kaka knjiga za mladino tudi primerna, ali ne, ne more in ne sme se na časniška priporočila kaj prida držati in jim verjeti. V dokaz temu naj le navedem delce: »Kakoršno delo, tako plačilo«; to je knjižica, katera se je po časnikih kot popolno primerna za mladino kaj toplo priporočala. Dovoljum si na kratko zapopadek te knjižice navesti; taki-le je: Nek učitelj, kateri bil je sploh kot pobožni mož na glasu, postane lovski (zverinski) tat, ustrelí gozdarskega pomagača ter poskuša tudi gozdarja samega umoriti. Spoznalo se ga je in vjelo, ko je ravno nekega dečka vtopiti hotel; bil je zaprt in se v kehi sam — umoril. — Ali se sme taka knjiga mladini v roke dajati? Je li tako berilo za njeno naobrazbo primerno? Si bode učitelj pri mladini, katera take spise čita, mogel še neomadeževano imé ohraniti in si spoštovanje pri njej zagotoviti? Odgovorí si vsakdo sam lahko. — Dobro bilo bi založnika opozoriti, da enakih spisov v prihodnje več v zalogo in posledici tudi v tisk ne vzprejema.

K točki 7. objavi načelnik okrajne učiteljske knjižnice sledeče: Gospod Vagaja prepušča naši knjižnici po zelo znižani ceni sledeče knjige: Mager Johannes, »Pädagogisches Jahrbuch«; Cassau, »Friedrich F. öbel und die Pädagogik des Kindergartens«; Močnik, »Geometrische Formenlehre in der Volksschule«; Adam, »Der Rechenlehrer«; Adam, »Der Rechenschüler«; Benda, »Der katho-

lische Unterricht in der Volksschule«; Hausmann, »Das Turnen in der Volksschule«; Albrecht, »Stenographie I. und II. Curs«; »Stenographische Blätter«; Legat, Mahats Franz »Sprachlehre«; Heinrich, »Die deutsche Orthographie«; »Gesetze und Verordnungen über das Volksschulwesen und die zusammenhängenden Materien«; »Vivés ausgewählte Schriften«; Fröbel, »Über Menschenerziehung«; Boss, »Die Erziehungskunst in der Familie«; Jakotot, »Der Universalunterricht«; »Vollständiges Ortschaften-Verzeichnis«; »Die österr. arktische Beobachtungsstation auf Jan Mayen«; Wieland, »Agathon«. Vseh teh 19 knjig prepustí nuditelj knjižnici za 24 gld. 95 kr.; naj bi se torej kupile. Konferenca temu nakupu soglasno pritrdi.

Gospod Gregorin nasvêtuje, da naj se spisi Jurčičevi in Levstikovi za bukvarnico nakupijo; nasvêt bil je soglasno vzprejet.

Gospod nadzornik priporoča v nakup »Letnik pedagogičnega društva Krškega«. Vzprejme se.

K točki 8. nasvêtuje gosp. okrajni šolski nadzornik, da naj se okrajna učiteljska knjigarna premesti iz Ljubljane v Šiško, ker se je gospod Adamič določno izrazil, da on knjigarne v svojem stanovanji dalje več brez primerne odškodnine imeti ne more. Gosp. Remic poudarja, da naj knjigarna tudi v prihodnje v Ljubljani ostane ter nasvêtuje, da naj se gospodu Adamiču prizná in določi primerna denarna nagrada kot odškodnina za prostor, ki ga knjižnica v njegovem stanovanji zavzema.

Gospod nadzornik k temu opomni, da je oskrbovanje okrajne učiteljske knjižnice častna služba, za katero se ne more nikakoršnih nagrad dajati. Gospod c. k. okrajni glavar na to odvrne, da se pač more za prostor, katerega zavzema bukvarna v gosp. Adamičevem stanovanji, primerna odškodnina dovoliti in izplačati, kar nobeni postavi ne nasprotuje.

Gospod Lovšin se oglasi in predlaga, da naj se knjižnica v Šiško preseli, kjer bode v šolski pisarni brezplačno na svojem mestu; gosp. Bregar temu še dostavlja, da dosedanji gosp. predsednik bukvarnični nobenih sej knjižničnega odbora skliceval ni, kar se bode pa v Šiški redneje izvrševalo.

Nasvêt, da se knjižnica učiteljska iz Ljubljane v Šiško premesti, bil je potem z veliko večino glasov vzprejet.

K točki 9. izvoli se soglasno: a) v knjižnični odbor učiteljsko osebje Šišensko z g. Bregarjem vred.

Na gosp. Müllnerjevi nasvêt izreče se gosp. Adamiču za njegov 9letni trud, katerega je z bukvarnico kot prvomestnik imel, soglasna iskrena zahvala.

b) V stalni odbor bili so po listkih gg. Govekar z 20, Papler s 14, Gregorin s 13 in Kermavner z 12 glasovi izvoljeni. Škrutinij izvršila sta gospoda Lovšin in Punčuh.

K 10. točki ni bilo nobenih posameznih nasvêtov.

Kakor ob pričetku, spominjal se je tudi ob konci konference g. nadzornik Njihovega Veličastva presvetlega in premilostnega cesarja Franca Josipa I. z navdušenimi besedami, čemu je sledil trikratni ognjevit »slava« in navdušeno se zapela cesarska pesem.

Gospod Papler zahvali se gospodu nadzorniku v imenu konference za v resnici uzorno izvršeno voditev vseh obravnav pri konferenciji, katera trajala je cele 4½ ure.

Vkupni obed bil je pri »Frlincu«, katerega udeležil bil se je tudi naš, za šolo prezasluženi c. k. okrajni glavar gosp. J. Mahkot. Napivalo in popevalo se je pri tej priliki navdušeno. Prva napitnica veljala je presvetlemu cesarju, potem vršile so se druge običajne. Kaj laskava bila je ona p. n. g. okrajnega glavarja, umerjena na učiteljstvo tega okraja. Odzdravil mu je v imenu učiteljstva gospod nadzornik.

Da se šolstvo gledé pouka in discipline v tem okraji tako čvrsto razvija, gre vsa čast in zasluga našemu g. c. k. okr. šol. nadzorniku V. Levstiku. Bog ga živi!

Iz Ljubljane. Vabilo k slavnostnemu koncertu, kiga »Slovensko učiteljsko društvo« priredí v proslogo cesarjeve 40letnice in k občim zborom »društva v pomoč učiteljem in njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem«, »Slovenskega učiteljskega društva« in »Národne Šole«, ki bodo v četrtek, v 25. dan oktobra t. l. v Ljubljani v redutni dvorani in sicer po tem-le vzporedi: v sredo zvečer ob 7. uri je v redutni dvorani pevska skušnja, h kateri naj pridejo z napevi vsi p. n. g. g. pevci in pevke, ki se bodo udeleževali slavnostnega koncerta. V četrtek je ob 8. uri zjutraj v Šent-Jakobski cerkvi sv. maša in potem ob 9. uri zboruje najpred »vdovsko«, potem pa »učiteljsko društvo« in »Národna Šola« po navadnem redu. Posamezni nasvêti naj se vsaj dva dni pred zborovanjem naznanijo dotičnim predsedništvom. Po zborovanji o poludné bode ravno tû glavna pevska skušnja z vojaško godbo. Ob 2. popoldne bode v gostilnici »pri Frlincu« kratko vkupno kosilo. Zvečer točno ob 7. uri bode slavnostni koncert, kjer se bode pri

blagajnici dobil natančni koncertni program, prolog in besede k pesmim, ki se bodo tù pele. Na-
deja se, da se število p. n. g. g. pevcev in pevk (katerih se je do zdaj užé oglasilo nad 100)
še pomnoži in s tem kolikor mogoče priredi sijajen koncert, kličemo: Na veselo svidenje!

V Ljubljani v 9. dan oktobra 1888. l.

Slavnostni odbor.

— Preizkušnje učiteljske sposobnosti za splošne ljudske in meščanske šole bodo
pri Ljubljanski izpraševalni komisiji v 5. dan novembra t. l. in naslednje dneve. Kandidatje
in kandidatkinje, ki hočejo priti k preizkušnji, naj prošnje za dovoljenje k preizkušnji v smislu mi-
nisterskega ukaza z 31. julija 1886. l., št. 6033 o novem predpisu za preizkušnje učiteljske spo-
sobnosti potom šolskega voditeljstva oddajo pri svoji okrajni šolski oblasti, in če niso v službi,
pa se svojimi spričali in z uradnim zdravniškim spričalom neposredno pri tisti okrajni šolski
oblasti, pri kateri so poslednjič služili in sicer o pravem času tako, da bode okrajna šolska oblast
mogla do 25. oktobra t. l. oddati prošnje izpraševalni komisiji. Kandidatji in kandidatkinje, ki
so svoje prošnje za dovoljenje k preizkušnji o pravem času vložili, naj pridejo k preizkušnji v 5.
dan novembra t. l. zjutraj ob 8. uri na c. kr. izobraževališče za učitelje in učiteljice v Ljub-
ljani — ne da bi čakali še posebnega poziva.

— Deželni zbor je dovolil podpore iz deželnega zaklada za zgradbe
ljudskih šol sledečim občinam: 1. Cirknica 100 gld., 2. Babno Polje 100 gld., 3. Radeče
na Gorenjskem 200 gld., 4. Sv. Gora 100 gld., 5. Sv. Trojica 200 gld., 6. Radomlje 300 gld.,
7. Grahovo 300 gld., 8. Radence 100 gld., 9. Podgora 100 gld., 10. Česnjice 200 gld., 11.
Bojance 100 gld., 12. Strekljavec 200 gld., 13. Stari Trg pri Poljanah 100 gld., 14. Črnomelj
1000 gld., 15. Metlika 1000 gld., 16. Šent-Vid pri Vipavi 200 gld., 17. Kropa 200 gld., 18.
Trboje 400 gld., 19. Šturija 400 gld., 20. Petrova Vas 200 gld. i. t. d., vkup 5500 gld.

— **Vabilo** na LXXXI. odborovo skupščino »Matice Slovenske« v sredo 17. oktobra
1888. l. ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1.
Potrjenje zapisnikov o XXIII. rednem velikem zboru in o LXXX. odborovi seji. 2. Naznanila
predsedništva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Ukrepi
glede 40letnice Nj. Veličastva. 6. Poročilo tajnikovo. 7. Druge posameznosti.

V Ljubljani 4. oktobra 1888.

Josip Marn,
predsednik.

— Vabilo k pevski vaji. Za časa sadne razstave utegne več g. g. učiteljev (posebno iz
bližnjih krajev) priti v Ljubljano. Ker se slavnostni koncert (zaradi deželnega zbora) vrši v 25.
dan oktobra t. l., vabimo vse p. n. g. g. učitelje pevce, kateri bodo morda v 18. dan okt. t. l.
v Ljubljani, da se udeležé pevske vaje za moške zbere v šolskem poslopji II. mestne deške
ljudske šole na Cojzovi cesti točno ob treh popoldne.

Slavnostni odbor.

Razpis učiteljskih služeb

Št. 805

okr. š. sv. Učiteljska služba v Sorici s 400 gld. letne plače, z opravilno doklado in z odškod-
nino za stanovanje se vnovič razpisuje. Prošnje naj se vlagajo službenim potom do 21. oktobra t. l.
pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji dné 1. oktobra 1888. l.

Št. 1020

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Veliki Dolini se bodeti z začetkom šolskega leta
1888/89. umestili: 1. prva učiteljska služba s 500 gld., s postavno opravilno doklado in s prostim sta-
novanjem v šoli; 2. druga učiteljska služba s 400 gld. letne plače, s stanovanjem. Prošnje naj se po-
stavnim potom vlagajo do 20. oktobra t. l. pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem v 4. dan oktobra 1888. l.

Št. 611

okr. š. sv. Na dvorazrednici na Vinici razpisana je v stalno nameščenje služba nadučitelja in
voditelja s 500 gld. letne plače, s 50 gld. opravilne doklade in s prostim stanovanjem. Prošnje naj se
vlagajo do 20. oktobra pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju dné 20. septembra 1888. l.

Št. 1007

okr. š. sv. Na dvorazredni šoli v Starem Logu se razpisuje v nameščenje nadučiteljska
služba z letno plačo 500 gld., z opravilno doklado 50 gld. in s prostim stanovanjem. Pravilno osno-
vane prošnje naj se pri podpisnem uradu službenim potom vlagajo do 20. oktobra t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji dné 3. oktobra 1888. l.